

Інна Гриценюк,

*Старший науковий співробітник лабораторії професійної кар'єри
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України, кандидат
педагогічних наук, доцент, м. Київ.*

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

У статті досліджується проєктна діяльність як засіб формування та розвитку підприємницької активності майбутніх кваліфікованих кадрів. Доведено доцільність впровадження проєктної технології у навчально-виховний процес закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Досліджено такий аспект розвитку підприємницької активності, як правова грамотність підприємців і тенденції впливу держави на розвиток малого бізнесу.

***Ключові слова:** проєктна діяльність, проєктна технологія, майбутні кваліфіковані кадри, підприємницька активність, заклади професійної (професійно-технічної) освіти.*

Постановка проблеми. Сучасні перетворення, які відбуваються в економіці країни зумовили висунення підвищених вимог стейкхолдерів до рівня кваліфікації працівників, їх професійної компетентності, навичок творчої діяльності та підприємницької активності. Актуалізується потреба у фахівцях, здатних до професійної самореалізації та функціонування в нових соціально-економічних умовах, забезпечення системи економічних відносин фахівцями, які вільно орієнтуються в ринкових механізмах і вміють застосовувати їх в професійній діяльності, стейкхолдери висувають вимогу якості професійної освіти за рахунок включення учнів в різні види діяльності.

Нині особливу важливість набувають не стільки власне знання учня, скільки його здатність кваліфіковано здійснювати певну професійну діяльність. Для забезпечення якості доцільно приділяти особливу увагу

професійній компетентності, що вимагається від фахівця на ринку праці. На розвиток професійної компетентності фахівця орієнтує Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року [1], якою передбачено проведення реформи професійної (професійно-технічної) освіти. Концепцією визначено необхідність переходу системи професійної освіти на реалізацію випереджаючої, в основі якої лежить принцип розвитку учнівської молоді під час професійної підготовки, активізації їх творчого потенціалу, формування здатності до компетентної поведінки в умовах конкурентного середовища. Це сприятиме поліпшенню якості професійної освіти, задоволенню потреб ринку праці у кваліфікованих кадрах, зростанню привабливості професійної освіти, сталому розвитку економіки та суспільства. Зокрема, йдеться про основні компетентності, яких очікує від робітника працедавець. Адже наразі одна із основних проблем – це той розрив, який сьогодні існує між потребами ринку і тим, що дають середня та вища освіта. Федерація роботодавців брала активну участь у розробленні цього документу, не чекаючи змін «згори», вони розгортали власну систему професійної підготовки.

Стейкхолдери створюють власні навчальні центри й витрачають додаткові кошти для донавчання. Це допоможе враховувати запити роботодавців конкретного регіону, готуючи відповідну кількість спеціалістів на базі закладу. Експерти Федерації роботодавців України (ФРУ) наголошують на тому, що професійне навчання доцільно здійснювати за програмами підготовки, які відповідають вимогам стейкхолдерів. «Саме вони формують вимоги до кваліфікацій; навчання в навчальних закладах має здійснюватися за програмами, розробленими на основі професійних

---

¹ Розпорядження Кабінету міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-realizaciyi-derzhavnoyi-politiki-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti-suchasna-profesijna-profesijno-tehnicna-osvita-na-period-do-2027-roku-i120619> (дата звернення: 28.01. 2020).

стандартів та спільно з роботодавцями, як для здобуття повної кваліфікації, так і за окремими короткими програмами для потреб конкретних підприємств. В таких спосіб роботодавці матимуть реальні важелі впливу на вирішення питання, яким чином здійснювати професійну підготовку на рівні навчального закладу і регіону» [2].

Це актуалізує потребу розробки нових освітніх та виробничих технологій роботи з учнівською молоддю та вибору з них найбільш ефективних. Такою ефективною педагогічною технологією є проєктна діяльність, яка забезпечує підвищення якості професійного навчання учнівської молоді та готовність їх до професійної діяльності за рахунок розвитку ініціативності, самостійності в прийнятті рішень, мобільності, здатності застосовувати отримані знання для вирішення практичних виробничих завдань.

Під проєктною діяльністю ми розуміємо спосіб стимулювання творчої та підприємницької активності, що забезпечує розвиток професійно важливих якостей учнів при вирішенні проблемних (виробничих) ситуацій з використанням знань, умінь з різних областей науки, техніки, технології [3, с. 4].

В основі проєктної діяльності лежить розвиток творчої активності, пізнавальних навичок учнівської молоді, умінь самостійно конструювати свої знання і орієнтуватися в інформаційному просторі, розвиток професійної компетентності (Н. Кузьміна, І. Мельнікова, Н. Пахомова, Е. Полат, М. Сердюк, В. Стернберг).

Велику увагу привертає вивчення феномена підприємницької активності, як одного з можливих засобів реінтеграції майбутніх кваліфікованих робітників в соціум. За умов складної економічної ситуації в Україні мале підприємництво вирішує питання зайнятості й прибутків учнівської молоді шляхом швидкого створення низьковитратних нових

---

² Уряд схвалив Концепцію реформування профосвіти до 2027 року. URL: <http://fru.ua/ua/events/uriad-skhvalyv-kontseptsiuu-reformuvannia-profosvity-do-2027-roku> (дата звернення: 27.01. 2020).

³ Сауренко Н. Е. Проектная деятельность как средство формирования творческой активности студентов колледжа: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2005. 20 с.

робочих місць. За рахунок малих підприємств ринки товарів та послуг заповнюються більш доступною за ціною для майбутніх фахівців продукцією. Малі підприємства в умовах фінансової нестабільності здатні до найшвидшого обороту коштів та самоокупності. Дійсно, підприємницька активність, набуває для учнівської молоді особливе значення, забезпечує можливість в новій якості повернутися в соціально економічні відносини, забезпечити себе і оточуючих матеріально, реалізувати себе в новій якості.

У сучасних умовах все більша увага приділяється усуненню адміністративних бар'єрів для розвитку підприємництва, тим самим робляться перші сміливі управлінські кроки зі стимулювання як вже діючих, так і потенційних підприємців. Разом з тим, без глибокого і всебічного аналізу факторів, що сприяють формуванню мотивації до підприємницької активності, обліку особистісних особливостей суб'єктів підприємницької активності неможливо зробити управлінський процес дійсно ефективним [4, с. 3].

Під підприємницькою активністю розуміється здатність до реалізації власних креативних зусиль у професійній діяльності відповідно до індивідуальних інтересів і цілей.

Аналіз досліджень і публікацій. На початку 90-х рр. з переходом країни до нових соціально-економічних відносин в науковому співтоваристві посилюється інтерес і до проблематики підприємницької активності. У соціології дослідженням різних аспектів підприємницької активності населення в умовах становлення ринкової економіки займалися Л. Бабаєва, С. Барсукова, А. Безгодов, Д. Гавра, Ф. Газізуллін, Л. Душацкій, Т. Заславська, Г. Лапіна, В. Радаєв, Р. Ривкіна та інші. Враховуючи те що підприємницька активність є одним з видів соціальної активності людини в цілому, можна відзначити роботи і радянського періоду.

Соціально-філософські аспекти соціальної активності в різний час розглядалися в роботах Е. Ануфрієва, Г. Ареф'єва, В. Афанасьєва, Ф. Батурина, В. Біленького, С. Кирилюка, В. Константинова, Т. Лапіної, Е. Лутохіна,

---

⁴ Сахнов И. А. Предпринимательская активность как средство реинтеграции незанятого населения в социум: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. соц. наук : 22.00.08. Новосибирск, 2008. 22 с.

В. Мордкович, А. Рошка. Серед робіт сучасного періоду можна виділити праці Л. Буїв, Ю. Воробйова, І. Кочнева, Е. Песоцької, Е. Подільської, М. Ескіндарова, І. Яременко. У зарубіжній літературі проблемою соціальної активності особистості в мінливих умовах займалися Н. Arendt, S. Chaiklin, Y. Engestrom, E. Goffman, G. Homans, G. Marcuse, T. Parsons. Крім цього, питання трудової активності, як спорідненого поняття активності підприємницької, висвітлювалися в працях Б. Генкина, Т. Заславської, А. Здравомислова, А. Котляра, В. Томашкевича, В. Ядова та інших.

Разом з тим, необхідно відзначити, що в науковій літературі зазначається недолік досліджень, присвячених вивченню інтеграційного і реінтеграційного потенціалу підприємницької активності учнівської молоді, можливості використання даного виду активності як засобу боротьби з безробіттям, незайнятістю населення. Висвітлення даної тематики не відповідає сучасним суспільним потребам, оскільки не носить досить поглибленого і всебічного характеру. А сам розвиток підприємницької активності на практиці здійснюється в більшій ступеня стихійно і некеровано.

На основі аналізу практики, професійної роботи, публікацій, досліджень закладів професійної (професійно-технічної) освіти можна сформулювати такі протиріччя між: вимогами роботодавців до рівня професійної компетентності фахівця і сформованим професіоналізмом випускника; вимогами особистості до отримання конкурентоспроможних умінь і існуючими репродуктивними технологіями професійної підготовки випускників; реальними можливостями професійних освітніх установ у створенні і розвитку підприємницького (творчого) середовища учнівської молоді та труднощами їх реалізації; фундаментальної предметною підготовкою в професійних, освітніх установах і науково-педагогічним забезпеченням творчої, дослідницької діяльності майбутнього випускника. Ці протиріччя проявляються, особливо гостро в зв'язку з потребами економіки в професійно компетентних працівниках.

Розв'язання зазначених протиріч можливо при посиленні фундаментальної професійної підготовки з акцентом на освоєння загальних методів аналізу

виробничих ситуацій, вироблення дослідницької позиції, формуванні умінь і навичок проектування в навчальній і професійній діяльності на основі розвитку самостійності учнів у навчальному процесі та організації проектної діяльності учнівської молоді як засобу формування та розвитку підприємницької активності.

Можна припустити таку гіпотезу: проектна діяльність забезпечить формування та розвиток підприємницької активності учнівської молоді, якщо розроблена модель організації проектної діяльності та в якості головних засобів її реалізації обраний метод проектів, що дозволяє забезпечити високий рівень інтелектуального розвитку випускника, творчість, компетентність, випереджальну спрямованість навчання; при реалізації проектної діяльності використаний комплекс організаційно-педагогічних умов формування підприємницької активності учнівської молоді, що включає індивідуальні, групові, фронтальні форми урочної і позаурочної бригадної роботи; вибір і зміст проблем, що вирішуються в процесі проектної діяльності учнів, носять випереджаючий характер, передбачають практичну участь у дослідницькій роботі з професійною спрямованістю і сприяють придбанню учнівською молоддю початкового досвіду професійної діяльності [5, с. 5].

Розгляд і уточнення наукових підходів до визначень активності, діяльності та підприємництва і дозволило досліднику Івану Сахнову сформулювати власне визначення феномена «підприємницької активності, охарактеризувавши його як особливу форму соціальної активності, яка, при спрямованості на організацію діяльності з метою отримання прибутку, характеризується наявністю таких характеристик, як інноваційність, здатність до ризику, творчість, самостійність і відповідальність» [6, с. 7-8]. В свою чергу, підприємницька діяльність є обумовленим підприємницькою активністю процесом, оскільки кожному з етапів розвитку підприємництва передують ідеї,

---

⁵ Сауренко Н. Е. Проектная деятельность как средство формирования творческой активности студентов колледжа: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2005. 20 с.

⁶ Сахнов И. А. Предпринимательская активность как средство реинтеграции незанятого населения в социум: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. соц. наук : 22.00.08. Новосибирск, 2008. 22 с.

розумовий процес, акумулюються на стадії підприємницької активності і, які будуть реалізовані під час підприємницької діяльності.

Більшість учнів не хочуть після навчання працювати «на чужого дядю». Як правило, вони бачать себе в ролі бізнесмена (підприємця). Згідно українському законодавству: «**Підприємство, підприємницька діяльність** – самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність із метою досягнення економічних та соціальних результатів та одержання прибутку» (Господарський Кодекс України. Стаття 42.)

Сучасний світ неможливий без телекомунікаційних технологій, які стирають державні кордони і відстань між людьми, роблять доступним мобільний, відеозв'язок і дозволяють вирішувати безліч завдань в сфері управління, освіти, комерції. Кожна людина стикається з ними щодня, відповідаючи на телефонні дзвінки, перевіряючи пошту або купуючи товари в інтернет-магазинах. Під час вивчення інформаційних технологій учні знайомляться з деякими сайтами для підприємців і тих, хто думає про власний бізнес.

Залучення сучасної учнівської молоді до цифрових технологій починається, мало не з пелюшок: вони спритно управляються з комп'ютером та іншими гаджетами, але при цьому багато хто навіть не здогадується, що комп'ютерну техніку та пошукові системи можна використовувати не тільки для розваги. Для учнівської молоді метою навчання інформаційних технологій є використання комп'ютера як інструмента практичної діяльності, зокрема, в сфері ділового управління. Сучасні учні мультимедійних технологій, цифрового середовища майже всю інформацію отримують з Мережі, вміють з нею відмінно працювати, віддають перевагу спілкуванню у віртуальному просторі особистому спілкуванню. Рекомендуємо це використовувати на заняттях під час проєктної діяльності як засобу формування та розвитку підприємницької активності в учнівської молоді.

Ігрові технології на сьогоднішній день є найбільш затребуваними. З одного боку, ігрові технології відрізняються різноманіттям форм застосування, способами і алгоритмами проведення. З іншого боку, саме під час гри учні засвоюють правила поведінки в соціумі, формують навички командної роботи, ефективної взаємодії з

одногорупниками і педагогами, планування та реалізації власного професійного та особистісного розвитку, самореалізації та самопрезентації. Такі навички є основою для формування підприємницької компетенції. При використанні ігрових технологій у педагогів розширюються можливості об'єднати всі рівні засвоєння знань: від інформаційно-повідомлюваних до дослідницької діяльності. Наприклад, навчальні заняття з економіки можна провести в формі сюжетно-рольової або ділової гри – «Прибуткове виробництво», «Моя фірма», по праву – «Я – підприємець». Ігрова модель сприяє застосуванню учнями на практиці теоретичних знань з питань регулювання підприємницьких відносин.

Лише за умови наявності практики теоретичні знання з економічних дисциплін стануть інвестицією в майбутню кар'єру. І тут на допомогу викладачам приходять навчальні симуляції – програми, де учень може спробувати певну діяльність «на смак», зануритися в неї і отримати перший професійний досвід у цікавому ігровому форматі.

Наприклад, перший і найпотужніший український бізнес-симулятор ViAL+ відкриває учнівській молоді світ економіки, бізнесу й підприємництва. Комп'ютерна програма-симулятор ViAL+ реалістично моделює виробниче підприємство та ринкове середовище його діяльності. У цій програмі можливо апробувати теоретичні знання з економічних дисциплін та поступово набути управлінських компетентностей. Як показав багатолітній досвід проведення Всеукраїнського бізнес-турніру «Стратегія фірми», такий формат прикладного навчання розкриває неабиякі організаторські і підприємницькі таланти молоді.

Усі учні спочатку проходять демоверсію програми і вчаться витратити грамотно гроші (стартовий капітал 10000000 грн.). Усі ці кошти потрібно розподілити на три періоди функціонування підприємства, щоб «не прогоріти». Кожен період це 3 місяці з життя підприємства. Вибирати у демоверсії програми потрібно починаючи з першого періоду, де знаходяться 15 завдань. Пройшовши які, можна перейти до другого періоду і так далі, перейти до третього періоду. Деякі опції в демоверсії програми видні, але у звичайній програмі їх потрібно купувати за власні кошти (стартовий капітал).

Це такі, як: ринкові частки конкурентів (сегменти ринку), маркетингові дослідження, прийнятні ціни для покупців тощо. Більш детальну інформацію з використання бізнес-симулятора ViAl+ можна переглянути на сайті компанії інтелектуальних технологій КІНТ за посиланням <http://kint.com.ua/ua/biznes-trenazher-vial>.

Нині досить гостро відчувається потреба сучасного суспільства у випускниках, націлених на саморозвиток і самореалізацію, які вміють оперувати отриманими знаннями, що володіють розвиненими пізнавальними потребами, умінням орієнтуватися не тільки в сучасному інформаційному просторі, але і готових до самостійного життєвого вибору. Тому важливо формувати підприємницьку компетенцію в учнів, спираючись на інноваційні педагогічні технології. Доцільно залучати на заняття до учнів підприємців, для того, щоб вони проводили ділові ігри з формування банку бізнес-ідей, ознайомлення з нормативними документами в сфері розвитку підприємництва тощо. Дуже цікавими були б заняття, які проводив би підприємець з величезним стажем, який в Союзі підприємців надає правову підтримку бізнесу. Всі тонкощі існуючих сьогодні систем оподаткування, якими можуть скористатися підприємці, учням на заняттях розповідала б провідний бухгалтер, яка веде бухгалтерський облік декількох індивідуальних підприємців свого міста. Професійно, доступною мовою, на конкретних прикладах роз'яснювала б переваги і недоліки кожної системи, давала б поради, навчала б розрахунку податків.

Як засіб організації проектної діяльності учнів досвідчені педагоги використовують метод проектів, що інтегрує різноманітні проблемні, дослідницькі, пошукові методи і засоби навчання. Аналіз виробничих ситуацій, рішення ситуаційних виробничих завдань, захист індивідуальних і групових проектів, виконання проектів та практичних завдань під час виробничої практики сприяють реалізації проектної діяльності учнівської молоді. Форми і методи творчої роботи, що застосовуються при реалізації проектної діяльності, спрямовані на розвиток навичок раціональної організації навчальної діяльності, самостійного набуття знань (організація співпраці, взаємодопомоги), на колективну пізнавальну діяльність

(громадські огляди знань, консультації, навчальні зустрічі, наукові диспути, конкурси), на розвиток професійної компетентності (заняття «викладач-роботодавець», заняття «викладач-замовник», наскрізні заняття на навчальній фірмі, захист індивідуальних і групових проєктів, лабораторні роботи, науково-практичні конференції), сприяють формуванню професійної компетентності, розвитку пізнавальної активності на основі вдосконалення роботи факультативів, гуртків, наукових товариств, інших об'єднань.

Криза ринку праці відкриває перед випускниками закладів професійної (професійно-технічної) освіти альтернативу організації власної справи, в якому освітня установа виконуватиме роль помічника в процесі реалізації бізнес-проєкту. Так для розкриття теоретико-методологічних та практичних засад формування і функціонування інноваційного підприємництва в умовах ринкової трансформації економіки України науковими співробітниками ІПТО НАПН України було розроблено програму навчального курсу «Основи інноваційного підприємництва» для учнівської молоді ЗП(ПТ)О. За допомогою якої майбутні кваліфіковані кадри будуть досліджувати сутність інновацій та інноваційного підприємництва, його спонукальні мотиви і стимули. У ній передбачається вивчення організаційно-економічних форм інноваційного підприємства, ринкових й інституціональних механізмів його регулювання і управління. Обсяг дисципліни – 20 навчальних годин [7].

Мета програми навчального курсу – сформувати в учнівської молоді систему знань з теорії інноваційного процесу, концепції інноваційного розвитку, загальної характеристики інновацій; ключових чинників здійснення інновацій, створення і розвитку інноваційної компанії, вибору інноваційної стратегії. Учні отримують уявлення про різні аспекти діяльності підприємця від моменту виникнення інноваційної ідеї до виходу з бізнесу.

Властивості підприємницької активності багато в чому схожі з властивостями, властивими соціальній активності в цілому: усвідомленість,

---

⁷ Основи інноваційного підприємництва: програма навчальної дисципліни для закладів професійної (професійно-технічної освіти) / Алексеева С. В. та ін.; за ред. Закатнов Д. О. *Професійна освіта*. 2019. №2 (83). С. 33-35.

соціальність, доцільність, ризикованість, гнучкість, результативність. Тим часом, саме приналежність до підприємницького типу робить цю активність цілеспрямованою, раціональною, але разом з тим ризикованою, але гнучкою по відношенню до інших видів активності.

Фактори, що беруть участь у формуванні підприємницької активності і визначають її особливості поділяють на такі: спрямованості впливу (зовнішні і внутрішні), спрямованості сприйняття (позитивні і негативні), за пріоритетом впливу (первинні і вторинні), за змістом (матеріальні і духовні), за рівнем поширення (глобальні, регіональні та особистісні). Тим часом, розробляючи систему управління підприємницької активністю нами були відзначені найбільш схильні до дії три групи факторів, що беруть участь в формуванні активності: особистісні чинники (що характеризуються об'єктивними передумовами - стать, вік, освіта суб'єкта активності і суб'єктивними – складовими особливості мотиваційної структури суб'єкта, його природних здібностей до здійснення підприємницької діяльності), форма життєдіяльності (що характеризується наявністю досвіду зайнятості за наймом або підприємницького досвіду), вплив зовнішнього середовища (характеризується наявністю на території сприятливої інфраструктури для розвитку підприємництва, належного нормативно-правового регулювання розвитку підприємництва, затребуваністю на ринку певних видів товарів і послуг, особливостями соціалізується впливу з боку оточення).

Висновки. Проектна діяльність реалізується при організації праці, пізнанні і спілкуванні, в процесі якої учні опановують соціальний досвід, набувають необхідні практичні вміння, і навички, початковий професійний досвід. Тільки та діяльність ефективна, яка викликає внутрішню активність особистості, спонукає її до реальних дій. Активність лише тоді може стати властивістю особистості, коли людина поступово втягується в різнобічну діяльність, чим більше людина здійснює практичну діяльність, тим більшою мірою творчі якості зміцнюються, удосконалюються і стають рисами людини. Результати спостережень показали, що учні з низькою активністю гірше підготовлені до подолання життєвих труднощів і швидше відмовляються від пошуку виходу зі складних ситуацій. Тому формування

та розвиток підприємницької активності особистості можливий при варіативній, безперервній системі включення учнів в проектну діяльність на заняттях і позанавчальних заняттях. Підприємницька активність виникає, коли є позитивне ставлення до професійної діяльності, знання і бажання продовжити діяльність за межами навчальних занять.

Список використаних джерел:

1. Розпорядження Кабінету міністрів України від 12 червня 2019 р. № 419-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-realizaciyi-derzhavnoyi-politiki-u-sferi-profesijnoyi-profesijno-tehnicnoyi-osviti-suchasna-profesijna-profesijno-tehnicna-osvita-na-period-do-2027-roku-i120619> (дата звернення: 28.01. 2020).

2. Основи інноваційного підприємництва: програма навчальної дисципліни для закладів професійної (професійно-технічної освіти) / Алексєєва С. В. та ін.; за ред. Закатнов Д. О. *Професійна освіта*. 2019. №2 (83). С. 33-35.

3. Сауренко Н. Е. Проектная деятельность как средство формирования творческой активности студентов колледжа: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. пед. наук : 13.00.08. Москва, 2005. 20 с.

4. Сахнов И. А. Предпринимательская активность как средство реинтеграции незанятого населения в социум: автореф. дисс. на соискание науч. степени канд. соц. наук : 22.00.08. Новосибирск, 2008. 22 с.

5. Уряд схвалив Концепцію реформування профосвіти до 2027 року. URL: <http://fru.ua/ua/events/uriad-skhvalyv-kontseptsiyu-reformuvannia-profosvity-do-2027-roku> (дата звернення: 27.01. 2020).

Inna Hrytsenok. PROJECT ACTIVITY AS A MEANS OF FORMING ENTREPRENEURIAL ACTIVITY OF STUDENT YOUTH

The project investigates project activity as a means of formation and development of entrepreneurial activity of future qualified personnel. The expediency of introduction of project technology in the educational process of institutions of vocational (vocational-technical) education has been proved. Such an aspect of the development of entrepreneurial activity as legal literacy of entrepreneurs and tendencies of the influence of the state on the development of small business has been investigated.

Keywords: project activity, project technology, future qualified personnel, entrepreneurial activity, institutions of professional (vocational-technical) education.